

Svenska Skidförbundet

info@skidor.com

Svenska Skidskytteförbundet

info@skidskytte.se

Dags att sluta med fluorvallorna - öppet brev till Svenska Skidförbundet och Svenska Skidskytteförbundet

Bästa Svenska Skidförbundet och Svenska Skidskytteförbundet,

Naturskyddsföreningen och Svenskt Vatten anser att det är hög tid att sluta med alla vallor som innehåller PFAS, fluorvallorna, därför skriver vi nu detta öppna brev till er.

Varför är det viktigt för miljön att PFAS-vallan behöver fasas ut?

Valla till längdskidor innehåller ofta höga halter av miljögifterna PFAS. PFAS är en grupp på över 4700 högfluorerade ämnen som är så svåra för naturen att bryta ner att de kallas evighetskemikalier, det som släpps ut i miljön blir i de flesta fall kvar i väldigt lång tid och byggs upp i vår miljö. I djurförsök har vissa PFAS-ämnen visat sig kunna ge allt ifrån leverskador och försämrat immunsystem till cancer och försämrad reproduktion. Studier på stora grupper människor visar att redan mycket låga halter försämrar kroppens förmåga att bilda antikroppar, samt ökar mängden kolesterol i blodet.

I samband med idrottsevenemang har professionella vallare som andats in stora mängder ånga från vallningen drabbats av så kallad fluorfeber, med symtom som liknar allvarlig influensa. Hur man påverkas på lång sikt av att andas in PFAS är inte tillräckligt utrett, men man vet att professionella vallare löper högre risk att få skador på levern.

Den som bara vallar sina skidor någon gång per år löper förmodligen mindre risk att få hälsoproblem. De stora problemen med PFAS är främst utsläppen i naturen. PFAS från valla släpps ut både under produktionen av vallan, vid slipning och vallning av skidorna och vid själva skidåkningen. Höga halter av PFAS har uppmätts exempelvis i [vasaloppsstarten](#) och i [Holmenkollen](#).

Idag finns dessvärre PFAS överallt i vår miljö. De hittas inte minst i vårt yt-, grund- och dricksvatten. Dessutom är alla PFAS är skapade av människan. De första började användas redan på 1950-talet,

men nya användningsområden har gjort att utsläppen accelererat under de senaste decennierna. Det är först under senare tid som vi har börjat förstå hur farliga och vitt spridda de här ämnena är.

Du kan läsa mer om PFAS och skidåkning i [faktabladet från RISE](#) samt på [Naturskyddsföreningens webb](#).

Björn Ferry skrev nyligen en [krönika i SVT](#) om att det är hög tid att fasa ut fluorvallorna från all tävlingsverksamhet på grund av miljö- och hälsoskäl. Det planerade fluorförbudet sköts dessvärre på framtiden då testapparaturen inte ansågs vara säker och att det därmed finns risk för fusk.

Naturskyddsföreningen och Svenskt Vatten står till fullo bakom Björn Ferrys bedömning, fluorvallorna behöver snarast fasas ut från såväl den internationella som den nationella skidarenan.

Naturskyddsföreningen och Svenskt Vatten anser att Svenska Skidförbundet och Svenska Skidskytteförbundet behöver ta tag i följande på den nationella arenan vintern och våren 2021:

- **Arbeta aktivt för en snabb utfasning av all fluorvalla i de internationella förbunden** och redovisa öppet och transparent hur ni arbetar med utfasningen.
- **Lägg in tydliga rekommendationer om att fluorvalla inte ska användas** i någon av era verksamheter. Vasaloppet tog föredömligt fram en [rekommendation](#) redan för drygt två år sedan. Det är därför hög tid att Svenska Skidförbundet och Svenska Skidskytteförbundet tar tydlig ställning för att fluorvalla snarast fasas ut från all verksamhet samt att en konkret och transparent handlingsplan och tidtabell tas fram för detta.
- **Utrustning kontaminerad av PFAS får ALDRIG tvättas i vatten utan att det vattnet sedan samlas upp och tas hand som miljöfarligt avfall.** Rekommendationerna "[Rekommenderad rengöring av rengöring av utrustning som kommit i kontakt med fluorämnen](#)" behöver snarast justeras - absolut INGEN utrustning som kommit i kontakt med PFAS i Sverige får tvättas i vatten utan att det vattnet sedan samlas upp och tas hand som miljöfarligt avfall. Så här ser rekommendationerna ut idag. Ordet tvätta med vatten finns idag med på fem ställen i rekommendationerna (tvätta skrapor, borstar, förkläden, skid-/snowboardväskor, kläder som används vid vallning).
I Sverige är det inte tillåtet att hålla ut ett PFAS-kontaminerat vatten från en verksamhet i ett avlopp till ett reningsverk. Och det mycket olämpligt att hålla ut ett sådant vatten i naturen.
- **Båda förbunden behöver på sina webbsidor snarast införa tydlig miljöinformation om fluorvallans farliga miljöegenskaper.** Det är förvånansvärt att ingen tydlig information om fluorvallans farliga miljöegenskaper finns på Svenska Skidförbundets webb. Det finns förvånande nog ingen information överhuvudtaget om PFAS på [Svenska Skidskytteförbundets webb](#).

Naturskyddsföreningen och Svenskt Vatten ser nu fram mot återkoppling och en god dialog med Svenska Skidförbundet och Svenska Skidskytteförbundet om en snabb utfasning av alla fluorvallor.

Karin Lexén

Generalsekreterare, Naturskyddsföreningen

Pär Dalhielm

Vd, Svenskt Vatten